

RECERCA

Estudi de la població de passeriformes durant l'hivern al canyissar de Riet Vell (Delta de l'Ebre) 2011-2013

En aquest reportatge, Pere Josa fa un resum sobre els resultats de les campanyes d'anellament que ha dut a terme a Riet Vell durant l'hivern sobre els passeriformes de la zona i, en especial, sobre la boscarla mostatxada.

En aquesta nota es pretén mostrar de forma resumida alguns dels resultats obtinguts en un estudi realitzat al canyissar adjacent a la llacuna de Riet Vell, Amposta, delta de l'Ebre, entre els anys 2011 i 2013. L'objectiu principal ha estat obtenir informació sobre la comunitat d'ocells passeriformes hivernants. Alguns d'aquests resultats esperem que puguin ser exposats aviat de manera més detallada, especialment en el cas de la boscarla mostatxada *Acrocephalus melanopogon*.

Metodologia

El present estudi es va realitzar durant els mesos de novembre (2011 i 2012), desembre (2011 i 2012), gener (2011, 2012, 2013) i febrer (2011, 2012, 2013). Tot i que els resultats no es mostren tots aquí, els mostresos es van allargar fins a l'abril (2012), i maig (2011) fet que ens va permetre obtenir informació sobre l'inici de la migració prenupcial. A partir de novembre de 2011 vam estandarditzar la metodologia, i anellàvem 5 dies de cada 10, repartint les sessions entre jornades de matí i de tarda. No vam anellar els dies amb vent superior a 5 escala Beaufort o amb pluja. Es van utilitzar 132 metres de xarxa japonesa, sempre al mateix lloc i sense utilitzar reclam sonor i, segons el nivell d'aigua, també es van col·locar algunes balles.

Resultats

Es van fer un total de 4.324 captures, les espècies més capturades van ser el mosquiter comú *Phylloscopus collybita* amb 2.043 captures, el repicatalons *Emberiza schoeniclus* 821 captures, el

Pere Josa

En el decurs del present estudi es van fer 270 captures de boscarla mostatxada que van aportar informació del comportament d'aquesta espècie durant l'hivern.

rossinyol bord *Cettia cetti* 344, la cotxa blava *Luscinia svecica* 303 i la boscarla mostatxada *Acrocephalus melanopogon* 270. Aquestes 5 espècies suposen el 87,4% del total de captures (vegeu la Taula 1). Els resultats que presentem en aquesta nota es basen en les dades d'aquestes 5 espècies. També es van capturar algunes espècies migrants a finals de la migració postnupcial.

En les espècies més capturades s'ha analitzat si es produeix una hivernada diferencial segons el sexe i/o edat. En el mosquiter comú els exemplars joves (codis Euring 3 i 5) suposen el 91,5% dels exemplars datats. En el rossinyol bord el 88,1% dels exemplars són femelles, en aquesta espècie es decideix no analitzar les possibles diferències segons l'edat a causa de les dificultats que presenta el datat a mesura que avança l'hivern. En la cotxa blava dominen els mascles joves amb un 34,9% dels exemplars

datats i sexats, i els menys nombrosos són les femelles adultes amb un 14%. En el cas de la boscarla mostatxada, tot i que no hem datat els exemplars, sí que es dona el cas que d'11 individus capturats durant l'últim hivern (desembre de 2012 i gener 2013) un mínim de 10 exemplars ja portaven anella d'hiverns anteriors, aquesta dada suposa una proporció mínima d'adults força alta. En el cas del repicatalons, els resultats i les diferències entre els 4 mesos estudiats es mostren a la taula 2.

Amb exemplars capturats en més d'una ocasió en el mateix hivern podem estimar el nombre mínim de dies a la zona. Aquest valor mostra diferències entre espècies, per exemple, en el mosquiter comú el 78% dels exemplars fan estades inferiors a 30 dies, i només un 8% de més de 60 dies; en canvi en el cas de la boscarla mostatxada i el rossinyol bord les estades de menys de 30 dies

REPORTATGE Estudi de la població de passeriformes durant l'hivern al canyissar de Riet Vell (Delta de l'Ebre) 2011-2013

Espècie	Totals	Nov	Des	Gen	Feb
<i>Ixobrychus minutus</i>	4	2	1	0	1
<i>Falco tinnunculus</i>	1	0	0	0	1
<i>Falco columbarius</i>	1	1	0	0	0
<i>Rallus aquaticus</i>	12	4	0	0	8
<i>Gallinula chloropus</i>	25	2	7	10	6
<i>Lymnocyptes minimus</i>	1	0	0	1	0
<i>Tyto alba</i>	2	0	0	2	0
<i>Otus scops</i>	2	1	0	0	1
<i>Alcedo atthis</i>	42	15	8	10	9
<i>Upupa epops</i>	1	0	0	1	0
<i>Hirundo rustica</i>	1	0	1	0	0
<i>Anthus pratensis</i>	4	0	1	1	2
<i>Motacilla alba</i>	16	4	5	0	7
<i>Erithacus rubecula</i>	93	52	26	5	10
<i>Luscinia svecica</i>	303	127	73	47	56
<i>Phoenicurus ochruros</i>	15	8	6	1	0
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	1	1	0	0	0
<i>Saxicola torquata</i>	26	14	6	4	2
<i>Turdus merula</i>	4	2	0	2	0
<i>Turdus philomelos</i>	11	4	5	1	1
<i>Cettia cetti</i>	344	170	67	65	42
<i>Cisticola juncidis</i>	24	16	3	5	0
<i>Acr. melanopogon</i>	270	82	80	46	62
<i>Acr. schoenobaenus</i>	1	0	1	0	0
<i>Acr. scirpaceus</i>	20	19	1	0	0
<i>Sylvia melanocephala</i>	11	7	3	0	1
<i>Sylvia atricapilla</i>	21	11	7	2	1
<i>Sylvia undata</i>	1	1	0	0	0
<i>Phylloscopus collybita</i>	2043	663	786	444	150
<i>Phylloscopus inornatus</i>	1	1	0	0	0
<i>Regulus regulus</i>	2	2	0	0	0
<i>Remiz pendulinus</i>	40	10	17	4	9
<i>Sturnus vulgaris</i>	16	5	10	0	1
<i>Passer domesticus</i>	61	24	20	6	11
<i>Passer montanus</i>	80	37	21	9	13
<i>Fringilla coelebs</i>	3	0	3	0	0
<i>Emberiza schoeniclus</i>	821	206	195	220	200
Total	4324	1491	1353	886	594

Taula 1. Captures totals per espècie segons el mes, agrupant els diferents anys d'estudi

Jove mascle	25 (12,6%)	30 (15,1%)	42 (19,3%)	42 (21,2%)
Jove femella	113 (57,7%)	114 (57,9%)	99 (45,4%)	93 (46,9%)
Adult mascle	13 (6,6%)	12 (6,0%)	21 (9,6%)	16 (8,1%)
Adult femella	13 (6,6%)	18 (9,1%)	20 (9,2%)	17 (8,6%)
Indeterminat	34 (17,2%)	28 (14,1%)	36 (16,5%)	20 (15,2%)
	Nov (198)	Des (202)	Gen (218)	Feb (198)

Taula 2. Captures segons classe de sexe/edat, de repicalons *Emberiza schoeniclus* separades per mesos. Entre parèntesis a les files de captures es mostra el % respecte les captures de cada mes. En els mesos, s'indica el nombre total de captures.

són del 50 i 54% respectivament, i les de més de 60 dies del 37 i 38%.

El retorn interanual en els mesos purament hivernals (desembre-gener) també ha mostrat diferències entre espècies; del mosquiter comú han retornat un 1,4% dels exemplars anellats l'any anterior, del repicalons un 2,7%, en la cotxa blava

un 28,2%, en el rossinyol bord el 36,8% i en la boscarla mostatxada el 61,9%.

Pel que fa a la fenologia de la boscarla mostatxada, amb les dades dels controls propis hem intentat a grans trets separar entre els exemplars presents únicament en migració (ja sigui postnupcial, prenupcial o ambdues) i

els que han passat l'hivern a la zona. A mitjans de desembre comença a disminuir el nombre d'exemplars detectats únicament durant la migració, tot i que fins a inicis de gener es presenten encara alguns exemplars que no es capturen posteriorment. Els exemplars presents d'inici de gener a mitjans de febrer tenen un comportament força sedentari amb nombroses recaptures, i són els que podríem considerar hivernants; en aquest període no apareix cap exemplar no anellat prèviament. A mitjans de febrer els exemplars presents a la zona comencen a marxar i es detecta l'entrada d'individus no capturats prèviament. En el present estudi la dada més tardana en el pas prenupcial s'ha produït un 19 de març.

Cal destacar la singularitat d'algunes de les espècies capturades, com el mosquiter de doble ratlla *Phylloscopus inornatus*, anellat el 10.11.2011 i que va ser l'única citació d'aquest any a Catalunya. També es pot esmentar la captura de dos repicalons de la subespècie iberooriental *Emberiza schoeniclus witherbyi*. Es van capturar algunes espècies, tot i que de presència no rara, que sí que són poc anellades com el becadell sord *Lymnocyptes minimus* o l'esmerla *Falco columbarius*. En les jornades fetes al març, abril i maig (no incloses a la Taula 1) es van poder capturar espècies com el mosquiter ibèric *Phylloscopus ibericus*, la mallerenga de bigotis *Panurus biarmicus*, amb molt poques dades els darrers anys al delta, 3 exemplars de bosqueta icterina *Hippolais icterina* o 23 exemplars de mosquiter xiulaire *Phylloscopus sibilatrix*.

Agraïments

A l'Ignasi Ripoll i SEO/BirdLife per les facilitats en aquesta i d'altres ocasions. A David Bigas per tot i més. A la gent dels Muntells pel tracte rebut. Als voluntaris de Riet Vell per la ajuda i, sobretot, per tot el que n'he après d'ells.